

6. CO2-venlige måltider på skole- og institutionsområdet (2023-0361507)

Der skal tages stilling til, om rødt kød i form af okse-, kalve- og lammekød skal udelukkes fra måltider, der serveres i Københavns skoler og institutioner for at mindske klimabelastningen fra offentlige måltider.

Indstilling

Indstilling om,

1. at okse-, kalve- og lammekød udelukkes fra måltider, der serveres i Københavns Kommunes skoler og institutioner.

(Børne- og Ungdomsudvalget)

(Standsningssag)

Problemstilling

Klimaaftrykket fra okse-, kalve- og lammekød er højt sammenlignet med andre fødevarer. Produktionen af disse kødtyper er en ressourcekrævende proces, og det resulterer i betydelige udledninger af drivhusgasser. I den aktuelle mad- og måltidsstrategi 2020-2025 for Københavns Kommune er der afsat et mål om at reducere klimaaftrykket med 25% ved udgangen af 2024. Forvaltningen arbejder derfor allerede med klimafremmende indsatser på madområdet, og det røde kød udgør i forvejen blot omkring 0,6% af de fødevarer, der indkøbes. At fjerne det helt vil gøre det muligt at reducere klimaaftrykket yderligere.

Indstillingen er en opfølgning på udvalgets strategidag den 14. maj 2023.

Løsning

Hvis okse-, kalve- og lammekød fjernes fra måltiderne vil det medføre en besparelse på CO₂-udslip. I 2022 blev der gennem indkøbssystemet købt ca. 38 tons okse-, kalve- og lammekød, hvilket resulterede i en årlig CO₂-udledning på omkring 1.400 tons. Til sammenligning ville indkøb af 38 tons bælgfrugter have resulteret i en årlig CO₂-udledning på 57 tons.

I den nuværende mad- og måltidsstrategi er det en central målsætning at fremme bæredygtige og miljøvenlige måltider, der kombinerer sundhed, velsmag og den nødvendige ernæring. Der er fokus på at reducere brugen af miljøbelastende animalske produkter og øge brugen af bælgfrugter, nødder, kerner mv. Forvaltningen arbejder derfor allerede med klimafremmende indsatser ifm. måltiderne, der

serveres. Indsatserne kan udvides, hvor det mest klimabelastede kød udelukkes, så klimaaftrykket reduceres yderligere.

Den mad, der serveres på skoler og institutioner, er med til at påvirke elever og børns madoplevelse. Ved at prioritere klimavenlige og bæredygtige måltider, der samtidig smager godt, bliver elever og børns spisevaner gradvist påvirket, og der kan opnås større accept af 'grønne' retter, der ikke belaster klima og miljø. Forslaget vil omfatte daginstitutioner, madskoler og EAT-boder. Det er estimeret, at ca. 28.000 børn spiser deres frokost i kommunens ca. 520 dag- og fritidsinstitutioner. Alle skolebørn, med undtagelse af få specialelever, har tilbud om skolemad; dagligt spiser ca. 13.000 elever skolemad. Forslaget omfatter de enheder, der har fælles madordning i BUF, og det foreslås implementeret fra august 2024 for at give EAT, madskoler og institutioner mulighed for at tilpasse måltiderne.

I den nuværende mad- og måltidstrategi - jf. bilag 1 - foretages der hvert andet år opfølgning og afrapportering baseret på indkøbsdata over indsatser og mål. Der vil fortsat være denne løbende opfølgning på indkøb foretaget af de ansvarlige for fødevarer kategorien, der trækker indkøbsdata for alle de indkøb, BUF's enheder foretager hos Hørkram.

Politisk handlerum

Udvalget kan vælge fortsat at tillade rødt kød i BUF. Et alternativ eller supplement til at afskaffe rødt kød i BUF kan være, at udvalget foreslår, at afskaffelsen af rødt kød integreres i den kommende mad- og måltidsstrategi 2026, som en del af en bredere strategi for bæredygtighed og miljøansvarlighed inden for kommunen.

Økonomi

Der er ingen økonomiske konsekvenser forbundet med indstillingen.

Videre proces

Intet yderligere.

Tobias Børner Stax

Sti Andreas Garde

Oversigt over politisk behandling

Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF) indstiller til Børne- og Ungdomsudvalget (BUU),

1. at okse-, kalve- og lammekød udelukkes fra måltider, der serveres i Københavns Kommunes skoler og institutioner.

Børne- og Ungdomsudvalgets beslutning i mødet den 11. oktober 2023

Heidi Wang (V) stillede følgende ændringsforslag til erstatning for indstillingens 1. at-punkt:

ÆF1: "At beslutningen i sagen udskydes for at respektere skoler og institutioners selvbestemmelse – og således at der er mulighed for reel dialog med skoler, institutioner samt bestyrelser inden der træffes endelig beslutning."

Ændringsforslaget – ÆF1 – blev forkastet efter afstemning med følgende resultat:

For stemte 1 medlem: V.

Imod stemte 10 medlemmer: A, C, F, Ø og Å.

Ingen medlemmer undlod at stemme.

Indstillingen blev herefter godkendt efter afstemning med følgende resultat:

For stemte 10 medlemmer: A, C, F, Ø og Å.

Imod stemte 1 medlem: V.

Ingen medlemmer undlod at stemme.

Enhedslisten ønskede følgende tilført beslutningsprotokollen:

"Enhedslisten mener helt grundlæggende, at det skal være forældrene sammen med medarbejdere og ledere i de enkelte institutioner, der bestemmer, hvad der skal være på menuen i daginstitutionerne og i madskolerne. Forvaltningens egne tal viser da også, at de enkelte institutioner for længst er gået langt foran politikerne, når det drejer sig om klimaløsninger og grøn omstilling, og har valgt at udfase oksekød. Der er 41.000 børn, der dagligt får kommunale måltider i skoler og dagtilbud. De 38 tons okse-, kalve- og lammekød, der ifølge indstillingen årligt indkøbes i alt til skoler og dagtilbud, svarer således til, at hvert barn i gennemsnit kun spiser 930 gram oksekød om året – eller mindre end 25 gram om ugen - i skoler og dagtilbud. Forslaget vil ikke betyde ændrede forhold i det altovervejende flertal af daginstitutioner og i madskolerne, men det vil give noget CO2 reduktion. Derfor har vi i Enhedslisten valgt at tage forvaltningens indstilling til efterretning, selvom det er brud på det grundlæggende princip om, at det bør være forældre og medarbejdere i de enkelte daginstitutioner, der fastlægger indholdet af børnenes måltider og ikke politikerne på rådhuset."

Socialdemokratiet ønskede følgende tilført beslutningsprotokollen, hvilket Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti og Alternativet tilsluttede sig:

"For os er det helt afgørende, at vi kan tilbyde et godt og velsmagende måltid mad til de ca. 41.000 børn, der dagligt spiser frokost i vuggestuen, børnehaven, skolen eller fritidshjemmet. Samtidig mener vi det er vigtigt, at måltiderne er både bæredygtige, klimavenlige, sunde og varierede for på den måde at tage del i børnenes maddannelse. Derfor går vi også ind for, at der fortsat kan serveres kød i de københavnske børne- og skoleinstitutioner, mens vi gerne vil gå en ekstra mil for at mindske CO2-bidraget med 1400 tons ved at sige, at der fremadrettet ikke serveres rødt kød i form okse-, kalve- og lammekød. Vi har lagt vægt på CO2-reduktionen set i forhold til, at der i dag i

gennemsnit serveres 25 g rødt kød pr barn om ugen, så den oplevede forskel for børnene vil være ganske lille.”

Heidi Wang (V) ønskede sagen indbragt til beslutning i Borgerrepræsentationen efter reglerne om standsning af beslutninger i Den Kommunale Styrelseslov §23. Indstillingen skal herefter behandles af Borgerrepræsentationen.

Beslutning

Borgerrepræsentationens beslutning i mødet den 2. november 2023

Indstillingen blev godkendt med 42 stemmer imod 12. Ingen medlemmer undlod at stemme.

For stemte: Ø, A, C, F og Å.

Imod stemte: B, V, I og O.

Undlod at stemme: Ingen

Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, SF og videreførte følgende protokolbemærkning fra Børne- og Ungdomsudvalgets møde den 11. oktober 2023:

”For os er det helt afgørende, at vi kan tilbyde et godt og velsmagende måltid mad til de ca. 41.000 børn, der dagligt spiser frokost i vuggestuen, børnehaven, skolen eller fritidshjemmet. Samtidig mener vi det er vigtigt, at måltiderne er både bæredygtige, klimavenlige, sunde og varierede for på den måde at tage del i børnenes maddannelse. Derfor går vi også ind for, at der fortsat kan serveres kød i de københavnske børne- og skoleinstitutioner, mens vi gerne vil gå en ekstra mil for at mindske CO2-bidraget med 1400 tons ved at sige, at der fremadrettet ikke serveres rødt kød i form okse-, kalve- og lammekød. Vi har lagt vægt på CO2-reduktionen set i forhold til, at der i dag i gennemsnit serveres 25 g rødt kød pr barn om ugen, så den oplevede forskel for børnene vil være ganske lille.”

Enhedslisten videreførte følgende protokolbemærkning fra Børne- og Ungdomsudvalgets møde den 11. oktober 2023

”Enhedslisten mener helt grundlæggende, at det skal være forældrene sammen med medarbejdere og ledere i de enkelte institutioner, der bestemmer, hvad der skal være på menuen i daginstitutionerne og i madskolerne. Forvaltningens egne tal viser da også, at de enkelte institutioner for længst er gået langt foran politikerne, når det drejer sig om klimaløsninger og grøn omstilling, og har valgt at udfase oksekød. Der er 41.000 børn, der dagligt får kommunale måltider i skoler og dagtilbud. De 38 tons okse-, kalve- og lammekød, der ifølge indstillingen årligt indkøbes i alt til skoler og dagtilbud, svarer således til, at hvert barn i gennemsnit kun spiser 930 gram oksekød om året – eller mindre end 25 gram om ugen - i skoler og dagtilbud. Forslaget vil ikke betyde ændrede forhold i det altovervejende flertal af daginstitutioner og i madskolerne, men det vil give noget CO2 reduktion. Derfor har vi i Enhedslisten valgt at tage forvaltningens indstilling til efterretning, selvom det er brud

på det grundlæggende princip om, at det bør være forældre og medarbejdere i de enkelte daginstitutioner, der fastlægger indholdet af børnenes måltider og ikke politikerne på rådhuset."

SF afgav følgende protokolbemærkning:

"Vi noterer, at Børne- og Ungdomsudvalget spiser mad fra kommunens EAT-ordning, og derfor vil udvalgets måltider automatisk også blive mere klimavenlige, i takt med beslutningen om CO2 venlige måltider.

Vi mener, at det er vigtigt at fortsætte den ambitiøse linje fra kommunens mad- og måltidsstrategi, som har fokus på at nedbringe klimaaftrykket fra alle fødevarer i kommunen, både i forhold til valg af råvarer og forebyggelse af madspild i alle led af kæden. Med strategien sikrer vi, at alle dele af kommunen arbejder aktivt med CO2-reduktioner, med mulighed for lokal variation afhængig af fx krav til næringsindhold samt målgruppens ønsker og behov."

Alternativet afgav følgende protokolbemærkning:

"Alternativet går ind for en afskaffelse af det røde kød i folkeskolen og daginstitutioner, ligesom de fleste af de resterende partier. Vi mener samtidig, at der fortsat er grund til at undersøge hvordan man i endnu højere grad kan indfase plantebaseret madtilbud i de måltider, som Københavns Kommune tilbyder på børneområdet. Det er endvidere vigtigt at give flest mulige børn færdigheder inden for grøn kost.

Radikale Venstre afgav følgende protokolbemærkning:

"Radikale Venstre kan ikke bakke op om en sag, hvor der skal pålægges såkaldte CO2-venlige måltider for kommunens skole- og institutionsområde, og finder det paradoksalt at Borgerrepræsentationen ikke selv går forrest og eksempelvis udelukker rødt kød i form af okse-, kalve og lammekød, som måltider til Borgerrepræsentationens egne møder først."

Venstre afgav følgende protokolbemærkning:

"Venstre er et liberalt parti og er derfor imod forbud og tvang. Venstre tror på, at skoler, daginstitutioner og forældrebestyrelser selv er i stand til at træffe beslutningen på et oplyst grundlag og finder bedre løsninger end Rådhuspolitikere. Vi skal respektere skole-, institutions- samt forældrebestyrelses selvbestemmelsesret."

Bilag

[Bilag 1 - Mad- og Måltidsstrategien](#)

[Bilag 2 - Svar på politikerspørgsmål](#)